Ф€§Т!v@Ł · βez рЯёvøda}

24. ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ | УЖИЦЕ | 5-12. НОВЕМБРА 2019. www.uzickopozoriste.rs www.jpf.uzickopozoriste.rs

БРОЈ 7 | ГОДИНА XXIV | 11. НОВЕМБАР 2019.

ЕРМИН СИЈАМИЈА, ГЛУМАЦ

Проблеми позоришта у региону су исти

Пробаћемо да наставимо са представама попут „Кавкаског круга кредом", да се ослањамо на естетику Паола Мађелија и видећемо да ли је то могуће, јер је Мађели јединствен, каже Ермин Сијамија

До пре два месеца били сте уметнички директор Драме НП Сарајево. Који су то проблеми са којима се сучава сарајевски ансамбл?

- Често путујем и посећујем позоришта у комшијским земљама и то стање није много другачије, него у Београду и Загребу, а Љубљана је далеко одмакла. Разлика је у продукцији и броју премијера, али проблеми су свуда исти.

Које су нове представе у НП Сарајево?

- Радили смо Еурипидове „Феничанке" у обради Ладе Каштелана, један домаћи историјски текст, али и „Снијег" по роману Орхана Памука, у режији Дина Мустафића. Скоро смо имали две велике продукције што, у послератном периоду, није било уобичајено за Сарајево. Пре неколико дана била је премијера „Догвила" по сценској адаптацији истоменог филма.

Представа „Кавкаски круг кредом" је веома захтевна, редитељска и велика анамбл представа. Може ли се она упоредити са представама у сарајевским позориштима?

-Не може. Она је освежење за Сарајево и за сва сарајевска позоришта. Већина коментара мојих колега, након шту су је гледали, била је да су желели да играју у њој и да су уживали гледајући је, јер је лепа, паметна и бајковита. Право позориште. То је редитељски печат Паола Мађелија, великог позоришног мага. Пробаћемо да наставимо са таквим представама, да се ослањамо на естетику Паола Мађелија и видећемо да ли је то могуће, јер је Мађели јединствен.

Какво је искуство ансамбла у раду са Мађелијем?

- Први пут сам видео ансамбл који функционише и који исказује велико поверење у редитеља. Пажљиво смо га пратили и слушали, уживали и много тога научили од човека који је, на нашу велику жалост, први пут режирао у Сарајеву и Босни и Херцеговини. Било је то дивно искуство.

Снимате филмове и ТВ серије и у иностранству. Филм „A Hidden Life" Теренса Малика, у коме се и Ви појављујете, био је у избору за Златну пламу у Кану, а део сте глумачке екипе у ТВ серији „Whiskey Cavalier", емитованој на америчкој мрежи АБЦ...

- Теренс Малик је диван човек и врло чудан режисер, чије филмове публика воли или не воли. Нема средине. На сету не знате да ли је то позориште или филм, али то је за мене било велико откриће и драгоцено искуство. Увек се нешто научи. Што се тиче серије, када Американци снимају у Европи потребни су им наши глумци, „источне фаце" и, углавном за те улоге ангажују моје колеге из Русије, Албаније, Турске, Грчке, али и то искуство ми је значајно.

Ипак, остали сте верни позоришту...

- Мислим да је позориште нешто што је реално, то је моја база, радно место, кућа и у њему сам се пронашао и као глумац и као човек.

Шта се догодило са Фестивалом позоришне комедије „Осмјех Сарајева", чији сте селектор, а који је одржан само једанпут и то пре две године?

- Веома амбициозно смо кренули, па је било продукцијских проблема и проблема са екипом која је требало да обезбеди финансије. Вероватно су много више очекивали, што није било реално у првој години фестивала јер је потребно сигурно пет година да би се вратио уложени новац. Фестивал нисмо угасили, важно је да смо га започели и да он постоји. Надам се да ћемо га организовати следеће године, јер има назнака да ће бити обезбеђено његово стабилно финансирање.

Текст и фото: Н.К.

ГРАД УЖИЦЕ

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ МОГУ СЕ УЖИВО ПРАТИТИ ПРЕКО ДВА FACEBOOK НАЛОГА: "ЈУГОСЛОВЕНСКИ ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ" И "БЕЗ ПРЕВОДА"

РАЗГОВОРИ О ПРЕДСТАВИ И ПРЕС КОНФЕРЕНЦИЈА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ САРАЈЕВО

Кад би уметници судили...

Бојан Муњин, селектор ЈПФ: Ово је велика, веома добро одиграна представа. Чини се да је то „Рат и мир“ двадесетог века, као да су се у њој скупили сви јунаци наше фестивалске потраге за херојем нашег доба. Ми на овим просторима са Брехтом нисмо баш довбро пролазили, а ово је Брехт у пуном сјају. На овом фестивалу ми нудимо људима приче из живота, реалистичне приказе. Овог пута смо видели сасвим другачије, магично сценско читање, између реализма и опере, трагедије и црног хумора. Видело се да држи пажњу непрекинуто, два сата. Не да је ова представа вредна овог фестивала, већ је овај фестивал почашћен њеним извођењем. Ко је јунак нашег доба? Ново срце живота, ново биће које се мора спасити, по сваку цену, кроз све идеологије и разна урликања нових идеологија. Све је то слама која брзо гори. Једина ствар која вреди је нови живот. Груша заједно са новим животом.

Маја Изетбеговић, Груша: Јутрос сам се пробудила и прво у руке узела мобилни телефон. Прва вест која ме је дочекала је да је један човек, избеглица, преминуо од глади и смрзавања, пред другим људима. Питала сам се како нико није осетио потребу да помогне. То сам повезала са ликом Груше која је осетила ту људску потребу и спасила мали живот, који је смисао свих нас. То је моја мотивација – оплемењивање, доброта, буђење људскости, одсуство страха, храброст да реагујемо, да се манемо идеологија и празних прича. Да делујемо из људске племенитости и доброте. Са тим сам се повезала. Са редитељем сам се у томе на личном новоу веома разумела.

Ермин Браво, Певач, Аздак: Можда би најбоље било да уметници свима суде. Можете мислити како би тај свет изгледао. Та два лика су спојена веома паметно. Са једне стране, када имате улогу приповедача, то је велико бреме. Са друге, како је и Маја рекла – иза свега што сам урадио могу да станем. Привилегија је да ти неко да мегафон, да кажеш шта желиш и стојиш иза тога. Ово је антиратна представа. То је тужно. Стално се питам када ћемо престати да правимо представе о томе. Туга је у актуелности тог звецкања оружјем. Када то радите ПТСП-овцима онда то може изаћи само на ирационално. Привилегија је имати као уметник платформу у таквом тексту и моћи га јавно рећи.

Дино Сарија, Одвјетник, Нећак, Војник: Осећао сам се ужасно лоше приватно, а онда сам добио позив да играм у овој представи. Мислио сам да ме Мађели зеза. Радити са неким као што је он и са оваквом екипом, сигурно најбољих глумаца у БиХ, за мене је привилегија и велико искуство. На томе сам јако захвалан. Када радите са таквим великанима, не можете бити лоши. Ако ишта знате, ако сте ишта научили, онда можете само да уживате док радите.

Александар Сексан, Шаува, Каплар, Редовник: Искрено да вам кажем, ми уопште нисмо размишљали о Брехту. Никад лично нисам видео на сцени рецепт по коме се игра Брехт. Мислим да је то индивидуално виђење редитеља и ансамбла који гради причу. Сви ми у теорији знамо шта су елементи брехтовске игре и то се покушава применити у пракси. Да ли то успешно радимо – заиста бих волео да нам каже неко стручан. Углавном, редитељ нам је на самом почетку рекао да се нећемо оптерећивати Брехтом, да ћемо имати songове и покушати да испричамо причу што квалитетније и лепше. Циљ је да то што радимо дође до људи. То је смисао ове представе.

Миодраг Трифунов, Велики кнез, Стари сељак: Имате изазов, провокацију, која се зове Бертолд Брехт. Он се мало мистификује, о њему су томови књига написани, а то изазива страх. У тим условима ухватили смо се у коштац са комадом, попут овога, који је најређе игран, што говори о томе колико је захтеван. Ипак, време у коме живимо нам је „изашло у сусрет“ да нас испровоцира да се бавимо овим. Кренули смо од тога- шта ми као мноштво, а шта колеге као индивидуалци са највећим задацима могу? Шта можемо, а да изгледа истинито и веродостојно? Ми смо у тако дивној атмосфери радили, да је то и резултирало оваквом представом. Живимо у покаканом времену у коме свака позитивна мисао наилази на противљење. То се посебно односи на позориште. Онда, одједном видимо сублимацију једног искуства – причу Сарајева, која је почела 1914. године. То је прича о малом човеку, малим судбинама. Од почетка сви смо веровали да радимо нешто племенито, храбро, понекад недокучиво, неразумљиво. Све то уз songове који су отклон од дефиниције музике у Брехтовим делима. Музика је у савршеном складу – прети, обесхрабрује, али и нуди наду, светлост на крају тунела.

Алмир Имширевић, критичар: Био сам заиста срећан када сам писао критику о овој представи, коју гледам други пут. Како сам одрастао, Брехт ми је постајао све занимљивији. Када сам први пут гледао представу, уживао сам схватајући у шта су и моје колеге и неки људи израсли. Био сам поносан тада, а поносан сам и вечерас. Било би лепо и да је Мађели ту. Док сам још био у школи, слушао сам приче о њему и готово да сам почео да га мистификујем. Једном, гостовао је у Сарајеву са „Три сестре“, а ја сам се ушуњао у салу да видим како он ради. Прво што сам чуо је била псовка. То кажем, јер када сам вечерас изашао са представе, пришао ми је један господин и питао ме шта мислим о томе што се у представама у којима се псује, има насиља и секса, појављују деца. Господин је био искрен и имао чист мотив, али сам схватио да нас ова представа, као и претходне, тера да размислимо о лажном моралу. Ако постоји патетичан опис театра, то је да смо ми и наша деца у ова четири зида најсигурнији. Ако постоје насиље и несрећа, они су контролисани.

Ана Милошевић

МАЈА ИЗЕТБЕГОВИЋ, ГЛУМИЦА

Најгласнији и најбољи амбасадори

Као и свуда у региону најмање новца се издваја за позориште, за културу. Ми смо некако увек задња рупа на свирали, а увек смо најгласнији и најбољи амбасадори, каже Маја Изетбеговић

Колико су велика глумачка и редитељска имена са којима сте до сада сарађивали утицала на формирање вашег глумачког бића?

- Сва та непроцењиво вредна искуства су апсолутно детерминисала мој однос према позоришту и према глуми. Имала сам привилегију да учим од најбољих. Од Ђузе Стојиљковића, Радета Шербеџије, Светозара Цветковића, Ермина Браве, Ренате Улмански и других... То су људи који су, пре свега, фантастични својим бићем, а онда и као уметници. Признајем, оно што сам могла да украдем, украла сам од њих.

Ви сте стални члан Камерног тетра. Да ли је за младог глумца важно да има стални ангажман и какве су шансе младих глумаца у Сарајеву да добију статус стално запосленог?

- Мени лично је првенствено било битно да уђем у позориште да бих радила. Још док сам студирала жеља ми је била да радим у Камерном театру. Одувек ми је то била преинспиративна сцена, са дивним ансамблом. Наравно, глумцу стални ангажман даје сигурност, гарантује му рад што је веома важно. Када сте стално запослени, редитељ дође и прави поделе у односу на капацитете ансамбла. Лично волим мешање сензибилитета, волим промене. Кад нам људи долазе у госте, кад ми идемо у госте. Та размена креативних енергија увек даје добар резултат. Имам жељу и осећам потребу да што више нових, младих људи дође у ансамбл, што, на жалост, није случај. Ситуација није тако бајна. Као и свуда у региону најмање новца се издваја за позориште, за културу. Ми смо некако увек задња рупа на свирали, а увек смо најгласнији и најбољи амбасадори. Сарајево има четири театра, али се не баш тако често и не тако пуно запошљавају млади глумци. Дешава се то као инцидент, изузетак. У последње две године неки млади глумци су добили посао и шансу што је супер и за њих и за позориште генерално.

Да ли је уметност у овим нашим временима довољно гласна?

- Мислим да постоје људи, говорим сада конкретно о Сарајеву, који имају потребу да се њихов глас чује кроз позориште, филм, написане текстове. Ми јесмо довољно гласни само што они који треба да нас чују не обраћају довољно пажњу на нас. Има оно класично питање које се често поставља: "Да ли уметност може да промени свет?" Дуго сам, заиста искрено, одговорала да то није могуће. Међутим, након неких представа масовно су ми се јављали млади из мањих средина и утицали на то да променим мишљење. Баш за представу "Кавкаски круг", јавили су се људи који су ми рекли: "Не могу да верујем да сам гледао једно овакво уметничко дело, ово треба да дође у нашу средину да људи схвате да не постоје разлике, да смо сви исти, да је рат бесмислен". После таквих речи, мени је довољно да један човек, који очигледно није тако размишљао, због представе коју је одгледао, почне да размишља на такав начин.

Можемо ли да чујемо нешто о пројекту "Позориште без препрека" који је реализован у Каменром театру?

- То је за мене један од најдражих, ако не и најдражи пројекат Камерног театра којим смо увели аудио дескрипцију за слепа и слабовида лица. Пар мојих колега и ја радимо ту дескрипцију. Захваљујући овом пројекту смо све представе прилагодили слепим и слабовидим особама. Они су нам после представа долазили па смо са њима разговарали о томе како су представу доживели. Мислим да је то заиста лепо и племенито. На позориште, на културу свако треба да има право. То је део мог уверења и мисије да култура мора бити свима доступна. Зато сам на овај пројекат јако поносна.

Има ли нових филмских и позоришних улога у којима ћемо вас гледати?

- На Сарајевском филмском фестивалу сам имала премијеру филма "Син" редитељке Инес Тановић, који је босанскохерцеговачки кандидат за "Оскара". Тренутно сам поново много више у позоришту. У београдском Народном позоришту припремам представу "Лилиом" Ференца Молнара у режији Ане Томовић и у томе сам потпуно. Премијера је 1.децембра и са великим узбуђењем је очекујем.

Представа "Магбет" у режији Дина Мустафића коју сте гледали као средњошколка утицала је на вашу одлуку да се бавите глумом. Коју женску улогу, после свих до сада одиграних, прижељкујете?

- Лик леди Магбет је моја велика љубав и једна од улога коју чекам. Морам да кажем да бих волела, мада не знам колико је то остварљиво, да играм Ричарда III, значи Шекспира.

В.Т. Фото: Н.К.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО КУЛТУРЕ И ИНФОРМИСАЊА

UniCredit Bank BANCA INTESA

ЕРМИН БРАВО, ГЛУМАЦ

Позориште је огледало нашег живота

Позориште и постоји да нам покаже огледало нашег живота, ма какво год оно било. Некад нам је лик у њему деформисан. Али опет најбоље детектује проблеме, истиче за Билтен глумац Ермин Браво.

Који жанр ми данас живимо?

- Живимо све жанрове. Неко ставрно живи трагедију. Неко живи потпуни театар апсурда. Неко грађанску драму. Неко сапуницу. Тако да су данас у животима заступљени сви жанрови. Али сваки је неквалитетан. Неквалитатан живот живимо. Позориште и постоји да нам покаже огледало нашег живота, ма какво год оно било. Некад нам је лик у њему деформисан. Али опет најбоље детектује проблеме.

Како оцењујете данашњу продукцију?

- Мислим да је почела да се примењује једна озбиљнија стратегија, назвао бих то некаквим укидањем критичког мишљења. Нико неће улагати у нешто што би људима помогло да имају критичко мишљење или знање. Свима је стало да будемо „овце“ које мало знају, зато се не улаже у образовање, да би се могло лакше манипулисати људима. То сад нису никакве теорије завере, већ је опште познато. Улагања у телевизију су комерцијалне ствари, популистичке. Нешто што се зна да ће се свидети људима. Један ескапизам у коме се не мисли, јер није потребно критичко мишљење и оно се не развија. Све иде некако логично како некоме треба. Има данас и храбријих људи који се баве и експерименталним стварима. Политички убитачним. Али тога је врло мало. И мало се финансира.

До сада сте се остварили у великом броју улога. Шта прижељкујете у будућности?

- Не размишљам о прошлости, а ни о будућности, у смислу неког ишчекивања и надања. Ставри се добро развијају у смислу у каквим пројектима волим и желим да учествујем. Поносан сам на чињеницу да сам већ испрофилисан. Људи знају шта радим и чиме желим да се бавим, па и добијам такве позиве. Тако да се све одвија у једном врло лепом, логичном смеру. Врло сам срећан и ако се овако настави бићу још задовољнији.

Професор сте на Академији сценских уметности у Сарајеву. Да ли и колико се данашње генерације разликују од предходних?

- Врло су мале разлике. Иако би се очекивало да сад кажем да је видна разлика, јер ови нови клинци су одрасли у другачијем времену, времену технологије, интернета, друштвених мрежа. То су момци и девојке који су сензибилни, који имају талента за глуму. Отворени су емотивно, чулно, интелектуално су присутни и са својим колегама разговарају отворено. То се није променило и никад неће. Сада водим генерацију која је прва година и одушевљен сам њима. Све им је доступно, све информације, али их то ни мало не лишава емпатије, ни емотивног ангажмана, ни припреме, знатижеље, образовања. Можда се то дешава само у мојој групи, али морам рећи да сам велики оптимиста када причамо о млађим генерацијама.

Јунак нашег доба?

- Публика која долази у позориште. Али треба је довести више. Ово је један диван простор који оплемењује, у коме се размишља, у коме се осећа, где се енергије и емоције директно размењују. Та публика која долази жели нешто да доживи, да се промени, да се запита. Свуда је око два посто конзумената културе. Морамо и ми уметници доста да се потрудимо да привучемо публику. Јер култура је доступна свима.

Б. Дамњановић

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ 24. ЈПФ

Сарадња уметника и кустоса

У оквиру пратећег програма Фестивала, на Малој сцени НП Ужице одржане су пројекције неколико видео радова из колекције Октобарског салона у Културном центру Београда

Приказан је десетоминутни видео рад Милице Томић „Једнога дана, уместо ноћи бљеснуће рафал из митраљеза, кад друкче светлост не може доћи“, што је заправо цитат из поеме Оскара Давича. Приказани су и петоминутни видео рад Гордане Анђелић Галић „Мантра“ из 2006. године и видео рад Бојана Фајфрића „Узрок смрти“ из 2015. године, који траје 13 минута.

-Програм се одиграва и у галерији „Рефлектор“ у формату изложбе, где је фокусиран на позицију уметности и уметника у друштву, друштвени оквир у коме се уметнице и уметници налазе - објашњава уметник, Синиша Илић. Он спону између приказаних видео радова и Фестивала „Без превода“ види у томе што је реч о радовима који се ослањају на југословенско културно наслеђе, а у којима се појављују и сами уметници и уметнице. Они су у овом случају и перформери, па је и то веза са позоришним, извођачким контекстом, каже Илић. Питање на које овогодишњи фестивал тражи одговор „Ко је јунак нашег доба?“, Илић види као тешко и сматра да би одговор на њега требало да дефинише цело друштво.

-Јунаци и јунакиње нашег доба су заправо људи који критички промишљају друштвени контекст, који су спремни да се одрекну привремених привилегија или ситуација које их смештају у тај простор илузије, размишљања о себи и свом простору у друштву. То је најшира поставка, каже Илић.

Зорана Ђаковић Минити, кустоскиња КЦ Београд оцењује да је колекција „Деценије“ спој, сарадња уметника и кустоса.

-Мислимо да та врста приступа раду на материјалу који се тиче уметничких дела је веома важан. Скреће пажњу на вредност онога што имамо. Рад са колекцијом на неки начин симболички говори о нашем односу према традицији, позитивним вредностима које носе са собом сакупљање и архивирање. Кроз рад са уметничким делима, ми се трудимо да испитујемо различите сарадње, попут ове која је направљена у Ужицу – између независне сцене, институције из Београда и институције која је позоришна, а не галеријска. Радећи са колекцијом Октобарског салона, имамо искорак у спајању галерије „Рефлектор“, Народног позоришта Ужице и Културног центра Београда. Сржпројекта је, осим ширења знања и бављење организацијом знања и како је важно задржати основно значење, не манипулисати њиме, већ проналазити везе - каже Зорана Ђаковић Минити.

Ана Милошевић

ПИШЕ:
Алмир Имширевић

РЕЧ КРИТИКЕ

Хајмо кући?

Предзадње фестивалске ноћи погледали смо „Кавкаски круг кредом“, у режији Паола Мађелија и извођењу Народног позоришта из Сарајева. Још једна прича о режиму, о страдању, још једна прича у којој видимо кофере и покушај бијега од несреће. Видимо гомилу несретних људи и чујемо страшне реченице попут - „Рат је готов, бојте се мира!“

Кавказ је област на граници између Европе и Азије, мјесто гдје су се дотицала три велика царства: Отоманско, Руско и Перзијско. На истоименом брду окован је Прометеј, а свака сличност са стварним и блиским нам земљама, плод је редитељске маште. Сцена је прекривена гуменим ђоновима, остацима чизама, костурима обуће који подсјећају на све оне одсутне, невидљиве... нестале и убијене. Ход глумаца/ликова постаје отежан, те сваки корак бива испуњен значењем; жене и мушкарци корачају преко велике гробнице, над лешевима се свађају, над лешевима силују, воле се, мрзе, остављају једни друге. Бог нам је, кажу, ближи од жиле куцавице, али ни гробља нам нису далеко.

Свијет је „актуелно мјесто“ и прати Брехтову драматургију. Посве је лако у његовој драми препознати ликове, видјети људе које познајемо, а са нарочитом једноставношћу, уз малу дозу панике, препознати и догађаје којима смо били свједоци. А, да се закључити, умијеће живљења не састоји се ни у чему другом до у способности да избјегнемо – историјске догађаје!? Нама, тврде то Брехт и Мађели, то баш и не полази за руком.

Глумачки ансамбл је на чудесан начин претворен у „оркестар“, добро уштиман и са заводљивом техником. Маја Изетбеговић, као Груша, својом игром и енергијом пребацује наш поглед са „крупног плана“ на „детаљ“. Успијева нас натјерати да нетремице посматрамо најситније промјене на њеном лицу; она игра јунакињу сваког времена. Брехт нам доказује да се борба понекад води и „одустајањем“, повлачењем из борбе, склањањем од непријатеља који пријети да повриједи најмилије нам, а Маја Изетбеговић зна како са тијелом које јој је дато показати крхкост, али и надљудску снагу. Ермин Браво се поставља као равноправан партнер јој у игри, те заједно са Ејлом Бавчић, Ведраном Божиновић, Александром Сексаном, Алдином Омеровићем, Ермином Сијамијом, Ведраном Ђекићем, Микијем Трифуновим, и остатком великог глумачког ансамбла, чак и публици ненавикнутој на ову врсту театра, на овакав драмски језик, нуди врхунско позоришно искуство. Искрени, али наивни гледалац, углавном очекује „реализам“ и под тим подразумијева најједноставнију могућност препознавања „догађаја и људи“; пред позоришном сценом стоји као пред сликарским платном и диви се прецизно насликаним цвјетовима (чак су на тренутак убијеђени како су у стању осјетити мирис истих), али када пред собом има, рецимо, Пикасову „Гернику“ – очи траже помоћ од мозга. И ако је тако, све је баш како и треба бити. Театар који успије подстаћи неколицину људи на размишљање, на запитаност, припреми их за сљедеће искуство, позоришно, али и оно изван њега, учинио је велику и важну ствар. Брехт је, кажу, вјеровао у лекције и учење, а ја знам да „добри учитељи подучавају, они најбољи – инспиришу.“

Никако се не смије изоставити улога Жељке Удовичић – Плештине, која је заслужна за драматургију представе, за помоћ при мудром ишчитавању Брехтова текста. Она је врсни познавалац драмске анатомије и савршен помоћник у анимацији ликова. За сваког успјешног и маштовитог редитеља, она је тако потребни dr. Watson.

Кажу да је позоришна музика „одијело за причу“; често је неодговарајућа, превелика или прешарена, направљена да одвуче пажњу, да сама себи буде сврха, понекад је од лошег „материјала“, са закрпама, понекад украдена, посуђена, сувишна, неуредна... Музика Artura Annecchina је елегантна, вјешто скројена, без сувишних украса, тачно одабране „боје“, а опет – „casual“. И да, слаже се уз ципеле.

На крају, морам признати да се плашим сваког новог Брехта у позоришту. Његови комади буде страх од надолазеће несреће. Живимо на простору гдје се тако лако исцртавају кругови, границе... „Ми смо из рата стигли прекасно“, јадикује онај несретни Симон и ја га потпуно разумијем. Паоло Мађели круг не оставља отвореним, па ни крај није отворен. Његов став је јасан. Представа завршава позивом на одлазак „из овог града“. Холивудски филмови неријетко завршавају поред кола хитне помоћи, јунак сједи покривен ћебетом (што је Американцима сасвим довољан лијек против стреса?!) и изговара задњу реплику: „Let's go home!“ А „home“ је оно мјесто којем се враћају „сретни Американци“ и гдје је сигурност.

Наши домови су, зна Паоло Мађели, најнесигурнија мјеста на планети. Зато бјежимо, што даље, понекад и иза планина на којима окивају Прометеје. Ни властитим мајкама не смијемо вјеровати. Ни Брехту?!

***П.С.** Нерман Махмутовић, глумац којег смо видјели као Оклопника и Витеза покривеног прашином, замолио ме је да га споменем у позоришној критици... Онда гледај, лафчино! Ево те.*

РЕЧ ПУБЛИКЕ

Сарајлије поделиле публику

Сања Марковић: Некако ми уопште не лежи Брехт, стран ми је, далек, неразумљив. Глумци су одрадили јако озбиљан посао, редитељска решења занимљива, али текст ми није близак ни драг. Поготово не радња.

Дејан Милић: Сасвим таман и тачно. Представа одлично замишљена и постављена. Сјајна глчумачка екипа, врло уиграна и вешта да држи пажњу пуна два сата. Мислим да се у БиХ, поготово у сарајевским позориштима, ствари мењају на боље. То се баш уочава у овогодишњој селекцији у односу на њихова претходна гостовања.

Јелена Јанковић: Некако ми је млако. Дугачко. Разводњено. Глума ми није била уједначена. У некиом сегментима били су врло млаки, у неким експлицитностима су баш претерали.

Иван Илић: Можда сам ја старомодан, али у оваквој поставци комада, са превише насилних сцена, доста псовки, сцена секса мислим да није место да деца учествују. То ми је највише засметало. Такво редитељско решење ми је баш засметало. Глума задовољавајућа. Али мислим да смо ову тематику већ превазишли.

Милица Перић: Тренутно сам без мишљења. Нити могу рећи да ми се свиђа, нити да ми се не свиђа. Просечна представа, занимљиво постављена, добра глума, а са друге стране, предуга. Међутим, мора се признати да је помак у односу на представе које су претходних година гостовале на фестивалу а стизале су из Сарајева.

Б. Д.

МИОДРАГ МИКИ ТРИФУНОВ

Сви смо јунаци ако знамо зашто устајемо

Обележавам педесет година рада, управо ове године и срећан сам како смо дивно урадили ову представу. Кад имате аниматора као што је Мађели који зна од баука да направи предивну ствар, онда смо сви као деца која су ухватила играчку, радимо на њој и радимо на себи, каже Миодраг Мики Трифунов

Као најискуснији глумац у овој ансамбл представи, јесте ли могли да помогнете млађим колегама у овом ишчитавању Брехта?

- Обележавам педесет година рада, управо ове године и срећан сам како смо дивно урадили ову представу. Кад имате аниматора као што је Мађели који зна од баука да направи предивну ствар, онда смо сви као деца која су ухватила играчку, радимо на њој и радимо на себи. Помагали смо једни другима, мада понекад искуство нешто и значи, тражили смо нешто унутар себе да би то показали у овом колективном чину. Протагонисти су јаки колико смо ми лично моћни. Ако смо безлични, онда је све бесмислено. Нама се десила та представа, тај Брехт, Мађели. То је било ирационално као све што је везано за људску психологију. Није се могло овде клишеирати, бити стереотипан, то позориште не трпи. Није ово мени први Брехт. Постоји некакакав школски приступ Брехту и нисам случајно

поменуо музику у овој представи која је супротна дефиницији Брехта. Ову музику сам слушао изван контекста представе, што је потпуно сулудо јер одудара од оног што је уобичајено. Имам велико животно искуство, био сам четири године у том ратном белају у Сарајеву и знам како је било.Ова представа има много тачака са оним што је људско и нељудско током рата.То је била наша потреба да укажемо шта је рат, мада позориште не мења лице света, нити ће га икада мењати. Ми још немамо временску дистанцу на рат а то имате у сваком Брехту, у свим његовим текстовима.

Осим рата, то је и социјални контекст, они који имају желе више, они који немају, виде важност живота.

- Живимо време корупције, отимачине, варварско време, без суђути. И то јесте тема. А радити огромне представе у оваквом времену, то је јако тешко. Мобилисати тако велики број људи који су пре свега депресивни, окренути себи, што је балкански синдром и треба много снаге ухватити се оваквог текста. Ми смо сви живели за ову представу и зато је испала овакава. Људи су збуњени кад нас гледају, изненађени. Ово је представа која може да траје стотину година, што се тиче унутрашњег ангажмана. Тек смо почели да је живимо, видели су је у Новом Саду и у Ужицу. Технички је јако захтевна, требало нам је много труда да је овде поставимо.

Ко су јунаци нашег доба, осим ове Брехтове Груше из неког другог времена?

- То може бити најобичнији човек са улице. Па сви смо ми јунаци ако знамо зашто устајемо. Па то би мој Мика Антић најбоље одговорио кроз стихове „ ја уопште много волим да се играм лудости....ја нисам за окретање, ја сам за изокретање. Кад сте ви звецкали зубима ја сам звездама звонио“.

М.Петровић

ИСКУСТВА СТУДЕНАТА СЦЕНСКЕ АРХИТЕКТУРЕ, ТЕХНИКЕ И ДИЗАЈНА НА ЈПФ

Инспирација, мотивација, узор

После три дана проведена на Југословенском позоришном фестивалу, студенти основних студија Сценске архитектуре, технике и дизајна из Новог Сада, пре свега, осећају да су много научили о својој будућој професији, о Ужицу, историји, згради позоришта и организацији фестивала. Осим богатих доживљаја које везују за представе које су гледали, за студенте је изузетно значајно искуство био разговор са директором Зораном Стаматовићем и уметничким директором Народног позоришта Немањом Ранковићем, као и стручни обилазак зграде позоришта са техничким директором НП Ужице, Маријаном Зорзић Петровић. Веома је важно што су после сваке представе могли да чују личне ставове и искуства глумаца и редитеља, стручно мишљење селектора фестивала и критички осврт на представе, који им је помогао да оно што су видели на сцени и интуитивно доживели боље разумеју. Због свега тога, фестивал за њих остаје снажна инспирација, мотивација и узор, који им говори да је, како они кажу, „могуће створити нешто професионално и независно“.

С.В.

ИЗ КРИТИКА

Глумачки мајсторски обликована посвета свијету касних 80-их истоимена романа Дамира Каракаша

Каракашев дијелом аутобиографски роман из 2014., у којему је главни лик ауторов алтер его, фанатични rockabilly из личке провинције и пропали загребачки студент Чарли, Лијешевић је непретенциозном редатељском руком заогрнуо црнохуморним казалишним рухом препуним истинских глумачких бравура Керемпухова ансамбла, који је Каракашево аутентично свједочанство једнога времена претворио у театарско славље хумора и књижевности...

...Брутално искрена Каракашева проза пуна је неприкривеног црног хумора који драматичне истине – особне, повијесне - чини пробављивима, док истодобно служи као неугодан подсјетник на незгодну навику прошлости да се понавља. Прича у чијим су темељима партизани и усташе заправо је универзална прича о мржњи и подјелама, којој особна перспектива протагониста даје људску димензију.

Истодобно смијешни и трагични, резигнирани и пуни живота, бунтовни и жељни припадања, Каракашеви су јунаци у Керемпухову "Blue Moonu" оживјели снажно и увјерљиво у хит-представи која тешке теме с лакоћом успијева изнијети на крилима пунокрвног хумора. (***Хина***)

ВЕЧЕРАС

САТИРИЧНО КАЗАЛИШТЕ КЕРЕМПУХ
ЗАГРЕБ

BLUE MOON

Дамир Каракаш

Режија:	Борис Лијешевић
Драматизација:	Дина Вукелић Борис Лијешевић Дамир Каракаш
Драматургија:	Дина Вукелић
Сценографија:	Игор Паушка
Костимографија:	Ведрана Рапић
Музика:	Јурица Пађен
Сценски дизајн:	Александар Саша Мондекар
Сценски покрет:	Правдан Девлаховић
Сценски говор:	Инес Царовић
Саветник за хармонику:	Матија Антолић
Извр. продуценткиња и испицијенткиња:	Мирела Тихава

ИГРАЈУ:

Rakan Rushaidat	Чарли
Филип Детелић	Џими
Мирела Видек Храњец	Ели
Јерко Марчић	Отац
Бранка Трлин	Мајка
Вилим Матула	Ђед
Марко Маковичић	Мишко
Марко Маковичић	Свећеник
Филип Детелић	Фотограф
Јерко Марчић	Тровач
Мирела Видек Храњец	Конобарица
Вилим Матула	Ђиђи

Ужице Медија
infoera
zoomUE
RADIO 99.9 fm UŽICE
Radio Luna 92 i 103.6 Mhz
TV
lav PLUS
BLIC
Ужичка Недеља
Вести
РТС Радио-телевизија Србије
Вечерње НОВОСТИ
ПОЛИТИКА
Danas
ENTECO engineering·technology·consulting
ČIGOTA·ČIGOTA·ČIGOTA·ČIGOTA·ČIGOTA·ČIGOTA
ДУНАВ ОСИГУРАЊЕ
impol Aluminium Industry
Impol · Seval
PPU ·prvi partizan·

ПИШЕ:
Зоран Јеремић

Магарећи дани

Из досадашњег фестивалског искуства, ја сам „епско позориште“ Бертолда Брехта разумео отприлике овако: кад Муса Кесеџија дере јарца на сцени, онда ми у публици који се не бавимо политиком треба да саосећамо са свим брдским козама на свету. Како у класном смислу, јер нас црна и црвена буржаозија музе на сваком кораку, тако и у егзистенцијалном смислу, јер је пала цена јагњећег печења на берзи у Мачкату, бар тако ми јавља један брокер из јавног предузећа.

Кад сам укопчао ко је синоћ водио кавкаске колхознике и младу трактористицу у светлу будућност, одмах ми је било јасно зашто се бивша кафаница Земљорадничке задруге „Лужничка долина“, преко пута Ужичке гимназије, колоквијално називала „Црвени Кмери“. Ето још једног доказа Брехтове теорије да „истина мора бити конкретна“.

Даљу судбину Задруге не пратим. Знам да су Каранци окупирали Ракијски пијац, а да су се љубитељи свињских коленица после гашења „Црвених Кмера“ преселили на друга места, троцкисти код Васа у „Мојој причи“, а мењшевици код Гује у „Конаку“. Не знам где састанке држе бољшевици, јер се по том свињском питању ја и Цицко декларишемо као комунисти опште праксе.

Књигу есеја Валтера Бењамина, која је 1974. године код нас објављена као 41. наслов у култној Нолитовој едицији „Сазвежђа“, затвара текст „Разговори с Брехтом“. Година је 1934, Брехт је већ у егзилу, у данском градићу Свендборгу, у жару пријатељске полемичке ватре свакодневне партије шаха завршавају се трактатима о Кафки, идеологији, литератури... Бењамин на прозорској дасци Брехтове радне собе примећује малог дрвеног магарца који може да клима главом. Брехт му је окачио малу таблу око врата и на њој исписао: „И ја то морам разумети.“

Нисам се случајно сетио нашег брата по тврдоглавости на прозорској дасци. Некако ми је природно да оволика посвећеност позоришној уметности, кад ево већ шесто вече заредом добровољно држимо главу у фестивалској центрифуги, намеће питање: Са каквим ми магарцима живимо!?

Или како би то сироти Б. Б. у тестаментарној песми „После нас рођенима“ рекао:

„Каква су ово времена настала / Кад је разговор о дрвећу готово већ злочин, / Јер садржи ћутање о толиким делима...“

ОЦЕНА ПУБЛИКЕ

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ БЕОГРАД
НЕЧИСТА КРВ 4.40
ЈДП БЕОГРАД
ЛОРЕНЦАЧО 4.69
ЈДП БЕОГРАД
ВРАТ ОД СТАКЛА 4.76
КАМЕРНИ ТЕАТАР 55 САРАЈЕВО
СЈЕЋАШ ЛИ СЕ ДОЛИ БЕЛ 4.66
СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ НОВИ САД/НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ СОМБОР
ТАРТИФ 4.44
НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ САРАЈЕВО И СЦЕНА МЕСС
КАВКАСКИ КРУГ КРЕДОМ 3.89

ФЕЉТОН (7)

Ужичанин заслужан за развој позоришта у региону

МИХАИЛО МАРКОВИЋ
(Ужице 1869 – Загреб 1946)

У сваком броју Билтена ЈПФ-а објављиваћемо фељтон о Михаилу Марковићуи Ери, Ужичанину, који је током свог радног века дао велики допринос развоју позоришта на простору бивше Југославије. О овом изузетном културном раднику сазнајемо захваљујући ужичком новинару Зорану Жеравчићу који наставља своје истраживање о Михаилу Марковићу.

На челу Хрватског глазбеног завода

Иако музички необразован и Србин, Михаило Марковић је преко 10 година (1918-1929) водио пословницу Хрватског глазбеног завода. Организовао је од 120 до 140 концерата у сезони и Загреб ставио у ред престижних музичких центара. Често је био на удару, али увек су победили они који су заговарали да се не сме упропастити оно што је Марковић створио.

ЈУБИЛЕЈИ

Иако је скоро читав глумачки век провео у Хрватској, Марковић је био добро познат и у Београду, чија штампа није пропуштала да обележи Марковићеве јубилеје које је, углавном, прослављао у Загребу.

Илустровани лист 1920. године пише о 35-годишњици глумачког рада и 25-годишњици „глумовања“ искључиво на загребачкој позорници: „Г. Марковић је родом из Србије, из једне угледне породице у Ужицу. У врло младим годинама одао се глуми и већ 1894. буде ангажован у Загребу. За време Андрије Фијана одлази г. Марковић са једном позоришном дружином у Далмацију, у Истру, на Приморје, да приређује представе као утук талијанским дружинама.“

Када је 1928. године обележавао 40 година рада, о Марковићу су писале Политика, Илустровани лист, Време...

У опширном тексту књижевника Петра Пецијa Петровића, у Политици, наглашава се: „Кроз тих 40 година успео је г. Марковић да својим радом, већ поодавно, исклеше из себе једну личност, чија је вредност позната, не само код нас, него и преко граница отаџбине. Његов организаторски рад у развоју наших позоришта толико је велики и значајан, да му у историји наших позоришта нема премца.“

Божа Николић у Времену додаје: „Трудећи се да уздиже позоришну уметност на завидну висину он се није обзирао на покушаје појединаца који су га осуђивали, сваки са свога племенског гледишта, и сналазио се у тим приликама као прави дипломата.“

Илустровани лист из пера Аматера, што је био псеудоним Николе Б. Јовановића, закључује: „Г. Михаило Марковић слави свој 40-тогодишњи јубилеј рада у театру. За величину и јединство нације. Слави га тихо и скромно. А велика су његова дела. Одајемо признање. ‘Честитамо’ је премало.“

Педесетогодишњицу глумачког рада Марковић је обележио 1934. године, што није пропустила да забележи Правда: „Г. Марковић је заиста успео да својим животом и радом и на овом меканом кајкавском терену пласира и утврди све оне пословне карактеристике што се придају знаменитом еринском типу.“

https: kolektivuzice.rs

Издаје: Савет XXIV Југословенског позоришног фестивала Ужице 2019.
Уређује: редакцијски одбор: Радојка Поповић - уредник, Ненад Ковачевић, Верица Туцовић, Мирјана Петровић, Ана Милошевић, Богдан Дамњановић, Зоран Јеремић, Алмир Имширевић.
Тираж: 500 примерака • **Штампа:** Графопринт, Ужице